ЕКОЛОГІЯ ПРАВО ЛЮДИНА
Верховенство права для захисту довкілля

Аналіз звіту з ОВД

підприємства із збирання, перевезення, зберігання, оброблення та утилізації небезпечних відходів та подальшим виготовленням м'ясокістної муки, тваринних кормів ТОВ «Рокобан», що буде споруджено за адресою: Дніпропетровська область, м. Кам'янське, пров. Баглійський, 2

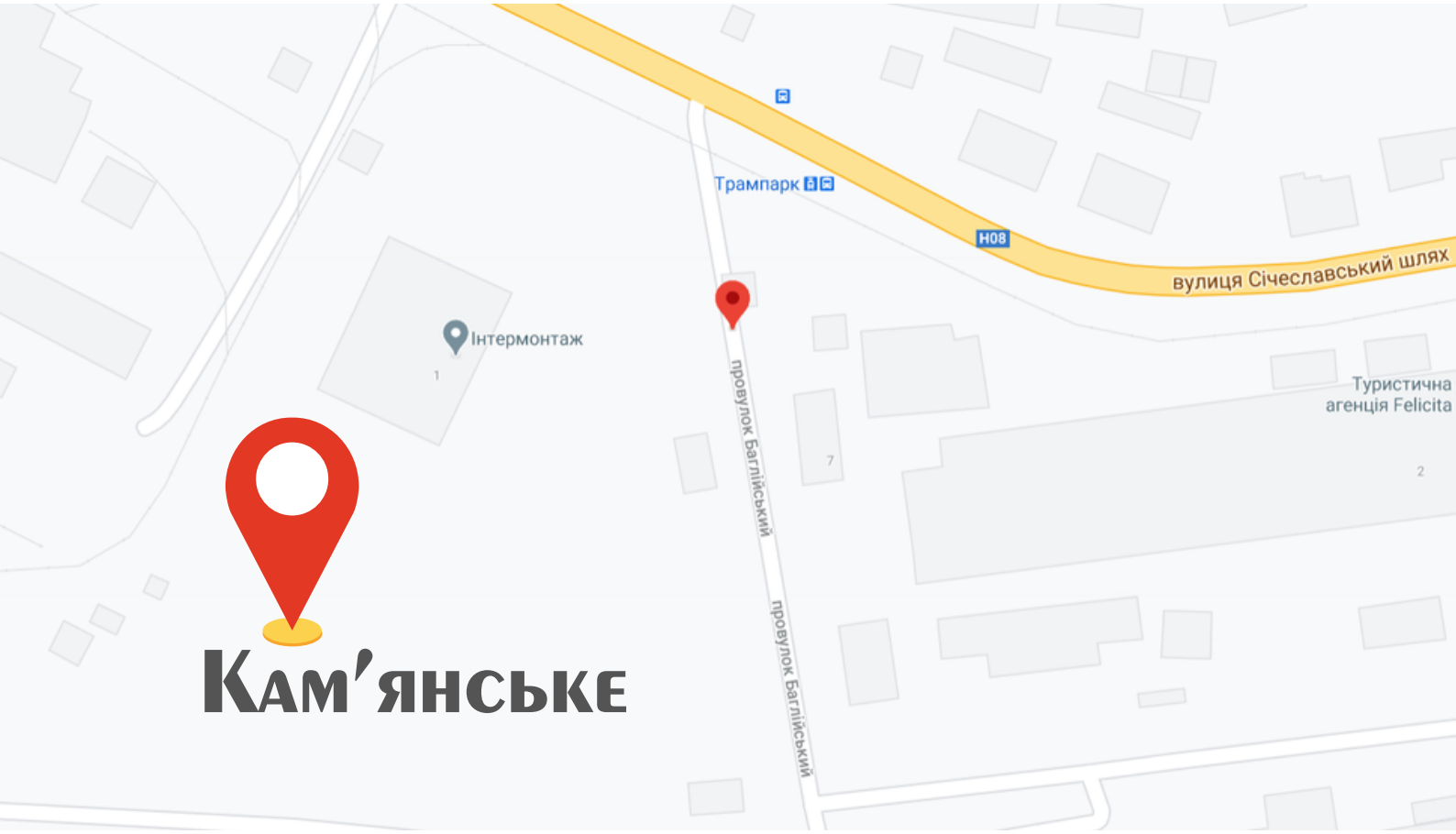

Аналіз звіту з ОВД підприємства із збирання, перевезення, зберігання, оброблення та утилізації небезпечних відходів та подальшим виготовленням м'ясокістної муки, тваринних кормів ТОВ «Рокобан», що буде споруджено за адресою: Дніпропетровська область, м. Кам'янське, пров. Баглійський, 2

Підготовлено:

Ольга Мелень-Забрамна, керівник юридичного відділу ЕПЛ

Соломія Романів,

еколог ЕПЛ

Львів - 2021

Зміст

Вступ	7
Викиди	8
Піроліз, зола та шлаки	11
Водопостачання та водовідведення	13
Потужності комплексу	13
Комплекс з утилізації тваринних відходів	13
Висновки	16

Вступ

Метою даного документу є проведення аналізу звіту з оцінки впливу на довкілля підприємства із збирання, перевезення, зберігання, оброблення та утилізації небезпечних відходів та подальшим виготовленням м'ясокістної муки, тваринних кормів ТОВ «Рокобан», що буде споруджено за адресою: Дніпропетровська область, м. Кам'янське, пров. Баглійський, 2.

Проаналізувавши доцільність та безпечність використання методів, технологій та установок з перероблення, утилізації небезпечних відходів, виготовлення тваринних кормів, дамо відповідь на питання, чи дійсно підприємство ТОВ «Рокобан» зможе покращити екологічну ситуацію в місті Кам'янське і чи буде утилізація небезпечних та тваринницьких відходів безпечною для довкілля та жителів міста.

Викиди

У звіті з ОВД на стр.63-66 подано дані щодо викидів комплексу (які надані розробником комплексу – напевно ТОВ “Рокобан”?), де наявні і важкі метали, труть, тверді частинки (пил), бензапірен, хлорид водню, діоксид сірки, тощо. Також зроблено висновок на основі фонового забруднення атмосфери про відсутність наднормативного забруднення атмосферного повітря в результаті діяльності комплексу ТОВ “Рокобан”. Проте довідку про фонові концентрації м.Кам’янське було видано для ОВД, що замовило ТОВ “Рокобан” лише щодо деяких забруднюючих речовин: двооксид азоту, аміак, двооксид сірки, сірководень, оксид вуглецю, фенол, пил. Щодо важких металів, які планує викидувати небезпечний комплекс, то Дніпропетровський регіональний центр з гідрометеорології не проводить лабораторних спостережень, і не може надати значення фонових концентрацій. Тому, як вплинуть викиди ртуть, свинцю, хрому та інших забруднюючих речовин на довкілля та здоров’я жителів оцінити не можливо, а спеціальних замірів розробник звіту з ОВД не проводив, і очевидно, тому що замовник не хотів тратити на такі дослідження кошти.

У звіті також зазначено, що поблизу даного об’єкту вже працюють два великі підприємства - АТ «ДНІПРОАЗОТ», що займається виробництвом рідкого хлору, мінеральних добрив (аміак, карбамід і аміачна вода); продуктів базової хімії (їдкого натрію і синтетичної соляної кислоти); гіпохлорита натрію, а також ПАТ “Хімдивізіон”, який випускає великий спектр хімічної продукції. Як вплинуть викиди комплексу ТОВ “Рокобан” на загальний стан атмосферного повітря та чи не будуть сумуватися окремі забруднюючі речовини в більш шкідливі для здоров’я та довкілля – невідомо, оскільки в звіті з ОВД цьому не приділено уваги, не надано також даних щодо викидів даних підприємств, їхніх обсягів, тощо.

Цікаво, що у місті ще є декілька підприємств, які забруднюють повітря. До прикладу, ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат», який в липні 2019 року через аварійну ситуацію забруднив повітря пилом, діоксидом азоту, оксидом вуглецю, фенолом та сірководнем.

Основним джерелом небезпечних викидів в повітря на майбутньому комплексі буде інсинератор (теплогенератор модульний), який буде спалювати до 1500кг небезпечних відходів на годину. Які ж викиди будуть від такої діяльності? На сторінці 29 звіту з ОВД подано технічні характеристики інсинератора-утилізатора, які серед викидів згадують лише оксид вуглецю і оксид азоту у димових газах, а вихідних газах (після очищення) згадуються СО, оксиди азоту, оксиди сірки і все!! Тобто це типовий набір викидів від опалювального котла, але тут ще відсутній пил (тверді частки), оксиди сірки та інші речовини. Крім того, оскільки розробники звіту з ОВД вказують, що інсинератор може працювати на твердому, та рідкому (дизель, піролізному рідкому паливі) і газоподібному (синтетичному газі) паливі, викиди мали б бути різні, в залежності від виду палива.

До речі щодо палива, то Інструкція з експлуатації теплогенератора модульного говорить, що установка по утилізації працює на дерев'яній трісці, пелетах та рідкому паливі (дизельному). Тут немає згадки ні про газоподібне паливо, і про піролізне рідке паливо, які ТОВ "Рокобан" планує використовувати для цієї установки, щоб зекономити на енергоносіях (до відома, гаратнійні зобов'язання виробника не будуть поширюватися в разі зміни параметрів енергоносіїв), проте які викиди будуть від таких альтернативних видів палива та як поведе себе обладнання – немає відповіді у звіті з ОВД. Також в звіті немає порівняння, який вид палива буде мати менше викидів забруднюючих речовин і відповідно буде безпечнішим для людей та довкілля.

Також окрім даної таблиці ще є згадки, що інсинератор буде викидати і HCl, SO2, ртуть, фурани та діоксни, та інші небезпечні речовини. Цікавим є додаток до звіту ОВД, з яким напевно розробники звіту та Міндовкілля не ознайомилися – це Технічний опис установки, призначеної для утилізації методом термічної деструкції небезпечних відходів ТМ-Т-3000 "OVK-KZOT"-K-3000+0, виробництва "Коростенський завод теплотехнічного обладнання. (ст.50 Додатків до звіту з ОВД) У цьому описі виробник інсинератора вказав, що викиди будуть відповідати вимогам законодавства ЄС . Результатами згоряння будуть викиди наступний небезпечних забруднюючих речовин: CO, CO2, O2, SO2, HCl, NOx, пил, а також органічні летючі сполуки, фтористий водень, кадмій та талій, ртуть, важкі метали (сурма, миш'як, свинець, хром, кобальт, мідь, нікель, олово, ванадій), діоксини та фурани. Чи буде хтось контролювати викиди таких небезпечних забруднюючих речовин у м.Кам'янське? Чи будуть викиди цього комплексу в межах ГДК по найбільш небезпечним для людей речовинам – ніхто не може сказати, адже заміри фонових концентрацій було отримано лише щодо фенолу, пилу, двооксидів азоту, сірки, оксиду вуглецю, а щодо інших забруднюючих речовин – хлористий водень, фтористий водень, важкі метали (в першу чергу ртуть, кадмій та талій), діоксини та фурани – то їхні фонові концентрації у місті невідомі. Та і вимірювання діоксинів та фуранів в повітрі в Україні може робити чи не одна лише лабораторія.

Проте розробники звіту з ОВД (доречі його автором є лише одна особа, бо є лише один підпис на цьому документі - Шматков Г.Г.) вирішили, що викиди всіх забруднюючих речовин на межі СЗЗ (500м) будуть в нормі, окрім оксидів азоту. Проте, як можна було зробити такий висновок, якщо не по всіх речовинах, що будуть викидатися на комплексі, наявна довідка про їхні фонові концентрації у м.Кам'янське? (ст.15 Висновку з ОВД) Ось що зазначає Міндовкілля: « *Відповідно до інформації, наданої в звіті з ОВД, за результатами розрахунку розсіювання, з урахуванням фонових концентрацій, максимальні приземні концентрації забруднюючих речовин на межі 500м такі: кадмій – 0,4 ГДК, ртуть – 0,43 ГДК, свинець – 0,46 ГДК, оксид азоту- 1,21 ГДК, водню хлорид 0,79 ГДК, бензапірен – 0,4 ГДК, тощо.*» Тобто розробники звіту з ОВД та Міндовкілля допускають, що дана територія, де буде розміщено комплекс, є умовно чистою (тобто немає викидів ртуті, кадмію, свинцю, бензапірену, водню хлориду) і викиди будуть здійснюватися лише від ТОВ «Рокобан»? Але це суперечить реальності, і забруднення повітря в місті Кам'янське викликає занепокоєння.

Питання викидів діоксинів і фуранів із установок по спалюванню сміття в Європі вже давно хвилює громадськість, адже діоксини - це токсичні речовини, є універсальними клітинними отрутами, що роками накопичуються в організмі людини і підривають її імунну систему, спричиняють новоутвори, пришвидшують процеси старіння. На відміну від Європи, в Україні майже немає лабораторій для виявлення діоксинів в повітрі, а науковці та пересічні громадяни не поінформовані щодо небезпеки цих речовин.

Український Перелік найбільш поширених і небезпечних забруднюючих речовин, викиди яких в атмосферне повітря підлягають регулюванню був затверджений ще у 2001 році, і з того часу не оновлювався, і діоксинів та фуранів у ньому немає. Тому, обмежувати контролювати викиди таких забруднюючих речовин контролюючі органи не будуть.

Європейське законодавство щодо викидів та контролю за викидами зобов'язує власників інсинераторів відходів здійснювати жорсткий контроль та моніторинг викидів таких установок, зокрема через автоматичні системи постійного моніторингу викидів на трубі та принаймі щорічне підтвердження даних цих систем із використанням незалежного референтного обладнання, а також заміри двічі на рік важких металів, діоксинів та фуранів.

Крім того, та ж Директива про промислові викиди 2010/75/EU вказує, що у випадку спалювання небезпечних відходів, у дозвільних документах на діяльність установки по спалюванню небезпечних відходів слід прописувати обсяги різних видів небезпечних відходв, які планується спалювати, мінімальні та максимальні масові частки таких відходів, їхню калорійну цінність, вміст у них поліхлорованих біфенілів, пентахлорфенолу, хлоридів, флоридів, сірки, важких металів, тощо. (ст.45 Директиви)

Як видно зі звіту ОВД комплексу ТОВ "Рокобан", даних щодо вмісту різних небезпечних речовин у небезпечних відходах, що будуть спалюватися на комплексі в м.Кам'янське у звіті не наведено, а лише перелік всіх можливих видів небезпечних відходів.

Також в звіті ОВД не подано досліджень піролізного рідкого та газоподібного паливо, які будуть спалюватися на установках комплексу, тому і невідомо, які будуть викиди від спалювання такого піролізного рідкого та газоподібного палива. Розробник ОВД в додатку до звіту надав дані досліджень синтетичного газу за 2018р., які робилися на замовлення фірми ТОВ «Капітал-2006» (ліцензія на переробку небезпечних відходів якої була анульована декілька років назад Міндовкілля), проте невідомо, які відходи утилізувалися на цьому комплексі термодеструкції (і чи це була така ж піролізна установка), що то за установка та якими будуть викиди від спалювання такого синтетичного газу. Проте можливо ця ж ТОВ «Капітал-2006» продала ТОВ «Рокобан» свої установки для утилізації відходів через втрату ними ліцензії на таку діяльність, тому і ТОВ «Рокобан» має результати таких аналізів. Тому, звіті з ОВД не дає достовірних та підтверджених дослідженнями та замірами даних щодо складу піролізного палива та викидів від спалювання піролізного палива.

ТОВ «Рокобан» пощастило, що в Україні не такі жорсткі умови щодо контролю за викидами, та і не таке суворе законодавство щодо відповідальності за недотримання дозволу на викиди, та вимоги до дозвільних документів.

Піроліз, зола та шлаки

ТОВ «Рокобан» планує встановити чотири комплекси з утилізації методом низькотемпературного піролізу вуглецевмісних твердих побутових відходів та інших відходів, МОДЕЛЬ DY-12, 1412-00-000 ТХ ПС. Отже, що таке піроліз? Піролізом називають хімічний процес розпаду органічних речовин під дією високих температур та без доступу кисню. Розрізняють два основних види піролізу: низькотемпературний і високотемпературний. Перший протікає при температурах до 900℃, а другий – при температурах більше 900℃. Якщо коротко, то процес утилізації відходів за допомогою піролізу виглядає наступним чином: відходи завантажуються у приймальний бункер, в активній частині відбувається термічна деструкція з виділенням газу, утворений газ подається в камеру допалювання.

Для того, щоб спалювання відходів відбувалося на належному технічному рівні, безпечно для довкілля і здоров'я, в Україні мають бути імплементовані Директива 2008/98/ЄС про відходи та Директива 10/75/ЄС про промислові викиди. У зазначених директивах містяться детальні вимоги до спалювання відходів. Впровадження даних директив передбачене Угодою про асоціацію з ЄС, проте Україна відстає від графіка впровадження цих директив .

На стор. 21 Звіту з ОВД вказано, що комплекс ТОВ «Рокобан» призначений для безпечної і повної утилізації методом термічної деструкції відходів наступних видів: тверді, рідкі, пастоподібні вуглецевмісні небезпечні відходи; масла, відходи мастил різних типів; пластики, поліетилени, поліпропілени; інші види відходів. Комплекс дозволяє здійснювати також термічне знищення медичних (класів А, В, С), фармацевтичних та інших небезпечних відходів. На сайті виробника піролізного комплексу Henan Doing Mechanical Equipment Co., Ltd (КНР), в якого закупляє установку ТОВ «Рокобан» наявна інформація лише щодо комплексів, передбачених для утилізації пластику, відходів з пластику та відпрацьованих шин. Проте, відсутні дані щодо можливості застосування цих установок для утилізації інших видів відходів, які має намір утилізовувати ТОВ «Рокобан», в тому числі небезпечних медичних відходів та твердих побутових відходів. У світовій практиці існують лише два заводи з піролізного спалювання побутових відходів - у Токіо (Японія) та Оттаві (Канада). У Польщі піролізні установки використовуються лише для спалювання **однотипних** небезпечних промислових відходів, зокрема, відходів нафтопереробки, медичних та відсутні установки із спалювання побутових відходів методом піролізу (без доступу кисню). ЕПЛ поцікавилася у китайського виробника документами та результатами замірів, що підтверджують безпечність даної установки, та можливість утилізації саме різнорідних небезпечних відходів, проте окрім словесних завірянь в безпечності цієї установки для жителів в радіусі 1 км, ЕПЛ жодних документів та результатів замірів не отримала.

У Звіті також згадано, що комплекс вироблятиме товарні продукти у вигляді енергоносіїв: газ синтетичний та паливо синтетичне рідке вуглеводневе. В результаті піролізного спалювання твердих побутових, медичних та інших небезпечних відходів на установках, які не призначені для утилізації таких відходів, синтетичне паливо, що утворилось, може містити велику кількість діоксинів та фуранів, а газ - воду, вуглекислий газ, оксид вуглецю, водень, метан, аліфатичні вуглеводні (С2 - С4) та первинну смолу. У Звіті з ОВД відсутня інформація щодо необхідності та частоти проведення дослідження якості та складу синтетичного палива та газу, що утворюється, на вміст забруднюючих речовин.

Після піролізної утилізації (згоряння) небезпечних відходів також утворюються залишки - зола та шлак, які становлять 30% загального обсягу відходів. Загальна кількість нелеткої золи та шлаку, яка буде утворюватись в результаті утилізації відходів ТОВ «Рокобан» складатиме 70 т на рік, такі відходи відносяться до 4 класу небезпеки, але після низькотемпературного піролізного спалювання небезпечних відходів, небезпечні речовини залишаються і в складі золошлакових відходів, вони токсичні, містять значну кількість важких металів, діоксинів та фуранів і не можуть зберігатися на сміттєзвалищах для ТПВ. Інвестор та розробники ОВД не надали доказів (результатів аналізів) золи та шлаку після утилізації небезпечних відходів, тому такі висновки про безпечність є непідтвердженими. Діоксини та фурани є стійкими забруднювачами, які викликають репродуктивні та розвиваючі проблеми, пошкоджують імунну систему, втручаються в гормони, а також викликають рак. Відповідно до ст. 34 Закону України «Про відходи» розміщення небезпечних відходів дозволяється лише у спеціально обладнаних місцях та здійснюється відповідно до ліцензійних умов щодо поводження з небезпечними відходами. Провадження інших видів діяльності, не пов'язаної з поводженням з небезпечними відходами, на території, відведеній для їх розміщення, забороняється.

В свою чергу ТОВ «Рокобан» планує розвантажувати золошлакові відходи, які утворюються в піролізній установці, в спеціальні контейнери та направляти в камеру спалювання утилізатора-інсинератора або розвантажувати в герметичні контейнери для вивозу на міське звалище, термін експлуатації якого вже давно вичерпано, стан невідповідає елементарним екологічним вимогам (стор. 93 Звіту). Така практика суперечить жорстким європейським підходам до регулювання питання поводження із золою та шлаками від спалювання не тільки ТПВ, але і небезпечних відходів. За відсутності будь-яких аналізів та розрахунків складу такої золи та шлаків, у звіті з ОВД вказується про безпечність захоронення золи та шлаків на сміттєзвалищах в якості прошарків.

На стор. 38 Звіту з ОВД міститься інформація щодо принципу роботи мокрого скрубера. Відходи, що утворюються в результаті очищення відпрацьованих газів за допомогою скрубера - відпрацьований водний розчин, що містить гіпс $CaSO4$ і уловлений пил, збирається в його нижній частині. Освітлена водна частина шламу відводиться через спеціальні труби і з допомогою спеціальної форсунки впорскується в камеру швидкого охолодження, де випаровується. Шлам зі скрубера видаляється в спеціальні контейнери та передається на

звалище твердих побутових відходів, де використається в якості прошарку при захороненні ТПВ. Знову ж таки, чи безпечний шлам зі скрубера для довкілля та хто проводив аналіз такого шламу, наразі у звіті ОВД не вказано. Всупереч вищенаведеному, на стор. 134 Звіту з ОВД у розділі «РЕЗЮМЕ НЕТЕХНІЧНОГО ХАРАКТЕРУ, РОЗРАХОВАНЕ НА ШИРОКУ АУДИТОРІЮ» вказано, що технологія виробництва не передбачає накопичення власних промислових відходів (золошлаки, вловлений пил та шлам з мокрого скрубера), бо вони будуть передаватися на утилізацію спеціалізованим підприємствам. Отож, тут інвестор визнає, що утилізація шламу та золи не може відбуватися на сміттєзвалищі, а такі відходи повинні передаватися спеціалізованим підприємствам на утилізацію (яка виключає захоронення, а цей термін передбачає використання відходів як вторинних матеріальних чи енергетичних ресурсів).

Водопостачання та водовідведення

У звіті з ОВД сказано, що джерелом господарського та виробничого водопостачання підприємства буде привозна технічна вода з АТ «ДНІПРОАЗОТ». Для питних потреб буде закуповувати та використовуватися вода питної якості в балонах. Скид виробничих стічних вод відсутній. Для відведення зливових вод з території об'єкту діє система дощової каналізації, яка складається з бетонованих жолобів по периметру проммайданчика, по яких вода скидається в каналізаційну мережу АТ «ДНІПРОАЗОТ». Для господарських, технологічних потреб і пожежогасіння використовуватиметься технічна привозна вода, що зберігатиметься у цистернах та баках. Проте, у Звіті відсутня схема зливової каналізації та відсутній акт ревізії стану існуючої каналізації АТ «ДНІПРОАЗОТ».

Потужності комплексу

В звіті з ОВД в розділі 1.4.1. інвестор вказав, що продуктивність комплексу по піролізній утилізації небезпечних відходів буде складати 10 000т в рік, проте такі значні обсяги не підтверджуються наявними потужностями піролізного комплексу. Так, загальна продуктивність піролізного комплексу по утилізації відходів складає 12т на добу (ст.22 Звіту з ОВД), що складає лише 4380 т. на рік, а де ж будуть утилізуватися решту небезпечних відходів – 5620т? Чи означає це, що піролізна установка буде завантажуватися вдвічі чи втричі більше своє потужності (продуктивності)?

Комплекс з утилізації тваринних відходів

Відповідно до Закону України «Про побічні продукти тваринного походження, не призначені для споживання людиною» побічними продуктами тваринного походження, не призначеними для споживання людиною вважаються туші або частина туш забитих, загиблих тварин, сировина та продукти тваринного походження, що не призначені або визнані непридатними для споживання людиною. Відповідно до Розділу 3 Закону усі побічні продукти тваринного походження класифікують за трьома категоріями, в залежності від ступеня ризику для здоров’я людини та тварини, причин загибелі, наявності захворювань та відповідно

визначені можливі способи поводження з кожною категорією таких продуктів. До прикладу, побічні продукти І категорії підлягають виключно видаленню, продукти ІІ категорії – можуть бути використані для виробництва органічних добрив, компостовані або перетворені на біогаз, використані в якості палива для спалення, тощо. Що стосується ІІІ категорії, то відповідно до Ст. 16 Закону такі продукти можуть бути оброблені шляхом стерилізації під тиском або іншими рівноцінними методами і використані для виробництва кормів тваринного походження.

Один із комплексів з утилізації тваринних відходів із подальшим виготовленням м'ясо-кістного борошна і тваринних кормів планують запустити і у місті Кам'янське на промисловому майданчику ТОВ «Рокобан». Комплекс призначений для перероблення тваринних відходів шляхом варки, стерилізації та зневоднення нехарчової білкової сировини й конфіскатів. Відходи після їх розподілу по видах і фракціях утилізуватимуться таким чином: органічні тваринні відходи - направляють в котли утилізатори для виробництва сухих тваринних кормів. Кістки та великі тваринні відходи попередньо направляються на дробарку, а потім потрапляють в котли утилізатори. Дрібні тваринні відходи безпосередньо направляються в котли утилізатори. Для зберігання біологічних відходів в теплий період року передбачається облаштування рефрижераторів, де відбуватиметься їх зберігання при температурі мінус 18°С. Цікаво, де будуть зберігатися такі відходи у холодну пору року – під відкритим небом чи поряд із небезпечними відходами?

Згідно з Регламентом ЄС №1069/2009 Європейського парламенту та ради «Про встановлення медичних правил щодо побічних продуктів тваринного походження та похідних продуктів, не призначених для споживання людиною», переробка побічних продуктів тваринного походження «стерилізація під тиском» повинна здійснюватись при температурі не менше 133° С протягом 20 хвилин без перерви при абсолютному тиску не менше 3 барів та розмір частинок відходів повинен становити не більше 50 мм. Що стосується технологічного процесу утилізації відходів тваринництва ТОВ «Рокобан», то у Додатку Г звіту з оцінки впливу на довкілля (Технічний паспорт комплексу з виробництва сухих тваринних кормів) вказано, що максимальна температура стерилізації сировини становитиме 118-122 ° С, що не відповідає вимогам Регламенту ЄС №1069/2009. Лише при технологічній схемі Д, коли буде завантажуватися рого-копитна сировина, температура буде досягати 129-143 °С. Недотримання чітких вимог температури і тиску під час утилізації можуть спричинити до порушення денатурації білків, включаючи пріонів (інфекційні патогени), які можуть викликати губчасту енцефалопатію (ураження головного мозку з порушенням його функцій).

Робота обладнання з утилізації тваринних відходів та виробництва тваринних кормів супроводжується утворенням викидів забруднюючих речовин в атмосферу, таких як: водяна пара, двоокис вуглецю, двоокис азоту, пил органічний та метилмеркаптан, про утворення якого не має згадки у звіті з ОВД. Метилмеркаптан - безбарвний токсичний газ з сильним неприємним запахом, який утворюється внаслідок розкладання білків, гнитті тваринних решток. Максимальна разова доза ГДК для атмосферного повітря населених місць становить

0,006 мг/м3. Навіть при невеликих концентраціях цей газ може викликати нудоту та головний біль, а при високих - негативно впливає на центральну нервову систему. Відповідно ТОВ «Рокобан» в системі очистки викидів не передбачило дезодорацію такої органічної речовини як метилмеркаптан (дезодорація проводиться шляхом озонування). Також утворення великої кількості метилмеркаптану можливе внаслідок недотримання технологічного процесу утилізації тваринних відходів.

У Законі України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення», що регулює відносини у сфері забезпечення санітарно-епідеміологічного благополуччя, передбачено відповідні права і обов'язки державних органів, підприємств, установ, організацій і громадян, визначається порядок організації державної санітарно-епідеміологічної служби та проведення санітарно-епідеміологічного контролю в Україні. Закон визначає, що підприємства, установи і організації зобов'язані забезпечити контроль за безпекою використання (зберігання, транспортування і т.д.) небезпечних для здоров'я речовин та матеріалів, що утворюються в результаті їх діяльності, викидів, відходів.

Відповідно до цього Закону, ТОВ «Рокобан» для здійснення діяльності з утилізації тваринних відходів та виробництва тваринних кормів необхідно:

- отримати висновок державної санітарно-епідеміологічної експертизи на об'єкті поводження з відходами, а саме для комплексу з виробництва сухих тваринних кормів;
- впровадити санітарно-гігієнічні вимоги до продукції, виробленої з відходів та видати гігієнічні сертифікати для цих продуктів;
- провести методичне забезпечення і здійснення контролю в процесі ідентифікації рівня шкідливості відходів.

У звіті з ОВД про наявність таких документів немає згадки.

У наказі Міністерства охорони здоров’я «Про затвердження Державних санітарних правил планування та забудови населених пунктів» у п. 3 розділу «Виробництво по обробці тваринних продуктів» міститься інформація, що санітарно-захисна зона для утильзаводів по переробці трупів тварин, риб, їх частин та інших тваринних відходів і покидьків (перетворення в жири, корм для тварин, добрива та ін.) повинна складати 1000 м. У Звіті з ОВД ж прийнято, що нормативна санітарно-захисна зона для підприємства ТОВ «Рокобан» складатиме 500 м, а фактично найближчі житлові будинки розташовано на відстані 982 м, тобто в санітарно-захисній зоні підприємства, що суперечить правилам планування та забудови населених пунктів і несе додаткову загрозу для здоров’я населення.

Так, дані СНІП вказують, що розміри санітарно-захисних зон для промислових підприємств та інших об'єктів, що є джерелами виробничих шкідливостей, слід встановлювати відповідно до діючих санітарних норм їх розміщення при підтвердженні достатності розмірів цих зон за "Методикой расчета концентраций в атмосферном воздухе вредных веществ, содержащихся в выбросах предприятий" ОНД-86, розрахунками рівнів шуму та електромагнітних випромінювань з урахуванням реальної санітарної ситуації (фонового забруднення, особливостей рельєфу, метеоумов, рози вітрів та ін.), а також

даних лабораторних досліджень щодо аналогічних діючих підприємств та об'єктів. Тому, при визначенні розміру СЗЗ та розробці проєкту СЗЗ для даного комплексу слід буде враховувати і наявне забруднення повітря в м. Кам'янське, і дані фонових концентрацій, і метеоумови, а також дані викидів інших аналогічних діючих підприємств.

У Європі система поводження з тваринними відходами та використання продуктів їх утилізації для тваринних кормів визначається Регламентом ЄС №1069/2009, у якому чітко зазначено, що побічні продукти тваринного походження, не призначені для споживання людиною, є потенційним джерелом ризику для здоров'я населення та тварин. Минулі кризи, пов'язані з спалахами ящуру, розповсюдження трансмісивних губчастих енцефалопатій, таких як губчаста енцефалопатія великої рогатої худоби, та поява діоксинів у кормі показали наслідки неправильного використання деяких побічних продуктів тваринного походження, адже раніше м'ясо-кісткове борошно слугувало кормом для сільськогосподарських тварин. З міркувань безпеки в Європі для більшості матеріалів, перероблених з тваринних відходів, ще з 1990 року застосовуються суворі обмеження щодо їх використання в кормах для сільськогосподарських тварин. В основному такий корм використовується для домашніх тварин для збагачення корму білком.

Висновки

Для України одним із важливих напрямків є вирішення проблеми поводження з відходами. Проте рішення й зміни повинні слугувати на користь довкіллю та здоров'ю громадян, бути послідовними та зрозумілими. Рішення повинні враховувати європейські підходи до поводження з відходами та забезпечити контроль з боку держави за такою діяльністю.

ТОВ «Рокобан» інформує про те, що впровадження планованої діяльності з збирання, перевезення, утилізації та знищення відходів 1 – 3-го класів небезпеки буде сприяти значному поліпшенню екологічного стану в м. Кам'янське. В той ж час підприємство не підходить до комплексного вирішення проблеми поводження з відходами, адже золошлакові відходи, що утворюватимуться внаслідок спалювання небезпечних та змішаних побутових відходів (70 т/рік), без дослідження їх складу, вмісту небезпечних речовин, будуть складуватись на міських сміттєзвалищах, тим самим лише погіршуючи екологічну ситуацію довкола цих звалищ. Викиди комплексу, які непрораховані та недосліджені, лише будуть піднімати місто Кам'янське у рейтингу найбільш забруднених міст України та збільшувати статистику онко- та інших захворювань жителів міста. Навіть заради благої мети – поліпшення екологічного стану м.Кам'янське інвестор не захотів вкласти кошти в дослідження стану атмосферного повітря по всім необхідним забруднюючих речовинам (фоновому забрудненні), а розробники звіту з ОВД зробили нічим не підтверджені висновки про неперевищення ГДК забруднюючих речовин на межі СЗЗ, про безпеку такого об'єкту для довкілля.

Окрім того, процес утилізації тваринних відходів може спричинити утворення викидів метилмеркаптану - токсичного газу із сильним неприємним запахом, який не згадується у звіті з ОВД. Тому, інвестор не запланував ніяких технічних заходів щодо зменшення забруднення довкілля такою речовиною, її нейтралізацію.

Тому, чи буде утилізація небезпечних відходів та тваринницьких відходів у м. Кам'янське безпечною для довкілля та жителів міста – із впевненістю не можна стверджувати, адже звіт з ОВД містить багато суперечностей, неточностей та ще більше питань, на які немає відповіді.